

Powszechny Zakład Ubezpieczeń Spółka Akcyjna

Sprawozdanie Niezależnego Biegłego Rewidenta z Badania

Rok obrotowy zakończony dnia 31 grudnia 2017 r.

KPMG Audyt Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością sp.k.
ul. Inflancka 4A
00-189 Warszawa, Polska
Tel. +48 (22) 528 11 00
Faks +48 (22) 528 10 09
kpmg@kpmg.pl

SPRAWOZDANIE NIEZALEŻNEGO BIEGŁEGO REWIDENTA Z BADANIA („SPRAWOZDANIE Z BADANIA”)

Dla Walnego Zgromadzenia i Rady Nadzorczej Powszechnego Zakładu Ubezpieczeń Spółki Akcyjnej

Sprawozdanie z badania rocznego sprawozdania finansowego

Przeprowadziliśmy badanie załączonego rocznego sprawozdania finansowego Powszechnego Zakładu Ubezpieczeń Spółki Akcyjnej z siedzibą w Warszawie, al. Jana Pawła II 24 („Jednostka”), na które składa się wprowadzenie do sprawozdania finansowego, bilans sporządzony na dzień 31 grudnia 2017 r., techniczny rachunek ubezpieczeń majątkowych i osobowych, ogólny rachunek zysków i strat, zestawienie zmian w kapitale własnym oraz rachunek przepływów pieniężnych za rok obrotowy zakończony tego dnia oraz inne informacje objaśniające („sprawozdanie finansowe”).

Odpowiedzialność Zarządu Jednostki oraz Rady Nadzorczej za sprawozdanie finansowe

Zarząd Jednostki jest odpowiedzialny za sporządzenie, na podstawie prawidłowo prowadzonych ksiąg rachunkowych, sprawozdania finansowego, które przedstawia rzetelny i jasny obraz zgodnie z ustawą z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (Dz. U. z 2018 r. poz. 395) („ustawa o rachunkowości”), wydanymi na jej podstawie przepisami wykonawczymi oraz innymi obowiązującymi przepisami prawa. Zarząd Jednostki jest odpowiedzialny również za kontrolę wewnętrzną, którą uznaje za niezbędną dla sporządzenia sprawozdania finansowego niezawierającego istotnego zniekształcenia spowodowanego oszustwem lub błędem.

Zgodnie z ustawą o rachunkowości, Zarząd Jednostki oraz członkowie Rady Nadzorczej są zobowiązani do zapewnienia, aby sprawozdanie finansowe spełniało wymagania przewidziane w tej ustawie.

Odpowiedzialność Biegłego Rewidenta za badanie sprawozdania finansowego

Naszym zadaniem jest, w oparciu o przeprowadzone badanie, wyrażenie opinii o tym sprawozdaniu finansowym. Nasze badanie przeprowadziliśmy stosownie do postanowień:

- ustawy z dnia 11 maja 2017 r. o biegłych rewidentach, firmach audytorskich oraz nadzorze publicznym (Dz. U. z 2017 r. poz. 1089) („ustawa o biegłych rewidentach”),
- Krajowych Standardów Rewizji Finansowej w brzmieniu Międzynarodowych Standardów Badania, przyjętych uchwałą Krajowej Rady Biegłych Rewidentów z dnia 10 lutego 2015 r. („KSRF”), oraz
- rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 537/2014 z dnia 16 kwietnia 2014 r. w sprawie szczegółowych wymogów dotyczących ustawowych badań sprawozdań finansowych jednostek interesu publicznego, uchylającego decyzję Komisji 2005/909/WE (Dz. Urz. UE L 158 z 27.05.2014, str. 77 oraz Dz. Urz. UE L 170 z 11.06.2014, str. 66) („rozporządzenie UE”).

Regulacje te nakładają na nas obowiązek postępowania zgodnego z zasadami etyki oraz zaplanowania i przeprowadzenia badania w taki sposób, aby uzyskać racjonalną pewność, że sprawozdanie finansowe nie zawiera istotnego zniekształcenia. Racjonalna pewność jest wysokim poziomem pewności, ale nie gwarantuje, że badanie przeprowadzone zgodnie z powyżej wskazanymi regulacjami zawsze wykryje istniejące istotne zniekształcenie. Zniekształcenia mogą powstawać na skutek oszustwa lub błędu i są uważane za istotne, jeżeli można racjonalnie oczekiwać, że każde z osobna lub łącznie mogłyby wpłynąć na decyzje gospodarcze użytkowników podjęte na podstawie tego sprawozdania finansowego. Ryzyko niewykrycia istotnego zniekształcenia powstałego na skutek oszustwa jest wyższe niż ryzyko niewykrycia istotnego zniekształcenia powstałego na skutek błędu, ponieważ ryzyko oszustwa może obejmować zmywy, fałszerstwo, celowe pominięcia, wprowadzanie w błąd lub ominięcie systemu kontroli wewnętrznej.

Zakres badania nie obejmuje zapewnienia co do przyszłej rentowności Jednostki, ani efektywności lub skuteczności prowadzenia jej spraw przez Zarząd Jednostki, obecnie lub w przyszłości.

Nasze badanie polegało na przeprowadzeniu procedur mających na celu uzyskanie dowodów badania dotyczących kwot i informacji ujawnionych w sprawozdaniu finansowym. Wybór procedur badania zależy od naszego osądu, w tym oceny ryzyka wystąpienia istotnego zniekształcenia w sprawozdaniu finansowym spowodowanego oszustwem lub błędem. Przeprowadzając ocenę tego ryzyka bierzemy pod uwagę kontrolę wewnętrzną związaną ze sporządzeniem sprawozdania finansowego, przedstawiającego rzetelny i jasny obraz, w celu zaplanowania stosownych do okoliczności procedur badania, nie zaś w celu wyrażenia opinii na temat skuteczności działania kontroli wewnętrznej w Jednostce. Badanie obejmuje również ocenę odpowiedniości stosowanej polityki rachunkowości, zasadności szacunków dokonanych przez Zarząd Jednostki oraz ocenę ogólnej prezentacji sprawozdania finansowego.

Wyrażamy przekonanie, że uzyskane przez nas dowody badania są wystarczające i odpowiednie, aby stanowić podstawę dla naszej opinii.

Najbardziej znaczące ocenione rodzaje ryzyka istotnego zniekształcenia

W trakcie przeprowadzonego badania zidentyfikowaliśmy poniżej opisane najbardziej znaczące ocenione rodzaje ryzyka istotnego zniekształcenia („kluczowe sprawy badania”), w tym spowodowane oszustwem, oraz opracowaliśmy stosowne procedury badania dotyczące tych spraw. Do kluczowych spraw badania odnosimy się w kontekście naszego badania sprawozdania finansowego jako całości oraz przy formułowaniu naszej opinii na jego temat i nie wyrażamy osobnej opinii o tych sprawach.

Kluczowe sprawy badania	Nasze procedury
Wycena rezerw na niewypłacone odszkodowania i świadczenia dla ubezpieczeń odpowiedzialności cywilnej wynikającej z posiadania i użytkowania pojazdów lądowych („OC komunikacyjne”)	
Wartość księgowa rezerw na niewypłacone odszkodowania i świadczenia dla ubezpieczeń OC komunikacyjnych na dzień 31 grudnia 2017 r.: 10.054.181 tysięcy złotych i na dzień 31 grudnia 2016 r.: 9.645.185 tysięcy złotych.	
Odniesienie do sprawozdania finansowego: Nota 12.8.3 „Rezerwa na niewypłacone odszkodowania i świadczenia” na stronach 18 i 19, Nota 9.2.1 „Wartość rezerw na niewypłacone odszkodowania i świadczenia brutto” na stronie 127, Nota 9.3 „Wartość rezerw na skapitalizowaną wartość świadczeń rentowych” na stronach 128 i 129.	
Rezerwy na niewypłacone odszkodowania i świadczenia dla ubezpieczeń OC komunikacyjnych stanowią najbardziej istotny element rezerw techniczno-ubezpieczeniowych wykazywanych w pasywach bilansu Jednostki. W ramach tego salda przedmiotem naszego badania były między innymi:	W ramach procedur badania dokonaliśmy oceny procesu oraz polityk rachunkowości w zakresie wyceny rezerw na niewypłacone odszkodowania i świadczenia dla OC komunikacyjnego jak również dokonaliśmy analizy systemu kontroli wewnętrznej.
• rezerwa na szkody osobowe dotyczące rent, które zaistniały przed dniem 31 grudnia 2017 r. i zostały zgłoszone do Jednostki („rezerwy rentowe”), • rezerwy na szkody osobowe i majątkowe, które zaistniały przed dniem 31 grudnia 2017 r., ale nie zostały jeszcze zgłoszone do Jednostki, w tym na zadośćuczynienia, („rezerwy IBNR”).	Nasze procedury badania, przeprowadzone przy wsparciu ze strony naszych wewnętrznych specjalistów z zakresu aktuariatu, obejmowały, między innymi:
Wycena rezerw IBNR oraz rezerw rentowych wiąże się z istotną niepewnością dotyczącą szacunków, gdyż wymaga od Zarządu Jednostki wypracowania profesjonalnych osądów oraz skomplikowanych i subiektywnych założeń. W szczególności niepewność szacunków dotyczy rozwoju szkód osobowych, w tym rent oraz szkód z tytułu zadośćuczynień, co wynika z braku pełnej informacji dotyczącej tego typu szkód zaistniałych w przeszłości, dla których nadal istnieje ryzyko wypłaty świadczeń. Ponadto istnieje naturalna niepewność co do ostatecznej wartości wypłat, wynikająca między innymi z czynników demograficznych oraz braku szczegółowych rozwiązań prawnych	• ocenę stosowanych przez Jednostkę metod wyceny poprzez odniesienie się do wymogów prawnych i regulacyjnych, w tym odpowiednich standardów sprawozdawczości finansowej, a także ocenę ciągłości ich stosowania; • testowanie zaprojektowania, wdrożenia i działania kluczowych mechanizmów kontrolnych wbudowanych w procesy: ○ tworzenia i aktualizacji założeń aktuarialnych; ○ weryfikacji jakości danych o szkodach wypłaconych i zgłoszonych, służących m.in. kalkulacji rezerw IBNR; ○ weryfikacji jakości danych takich jak wiek i płeć rentobiorcy, wysokość świadczenia rentowego, czy rodzaj renty, służących wyliczeniom rezerw rentowych i rezerw IBNR; • niezależne przeliczenie istotnych rezerw IBNR oraz wyjaśnienie wszelkich istotnych różnic w stosunku do kalkulacji dokonanych przez Jednostkę; • niezależne przeliczenie istotnych rezerw rentowych oraz wyjaśnienie wszelkich

Kluczowe sprawy badania	Nasze procedury
regulujących wysokość wypłat z tytułu zadośćuczynień. Stosunkowo niewielkie zmiany w kluczowych założeniach mogą mieć istotny wpływ na wycenę rezerw IBNR oraz rezerw rentowych. Kluczowymi założeniami są: współczynniki rozwoju szkód, stopy dyskontowe, zmiany wysokości świadczeń rentowych w przyszłości, przewidywany okres ich wypłaty oraz założenia dotyczące zakładanej śmiertelności. Wyliczenie rezerw IBNR oraz rezerw rentowych wymaga zastosowania skomplikowanych formuł i budowy narzędzi obliczeniowych, które mogą nie działać prawidłowo i/ lub do których mogą zostać wykorzystane niepoprawne/ niekompletne dane i/ lub opisane powyżej założenia. Ponadto, istnieje szereg dopuszczalnych metod aktuarialnych służących ustalaniu wysokości rezerw IBNR (w tym rezerw na szkody z tytułu zadośćuczynień) oraz rezerw rentowych, a ocena zasadności zastosowania konkretnej metody oraz założeń wymaga istotnego osądu Zarządu Jednostki. Kompletność i jakość danych służących do wyliczeń aktuarialnych Jednostki również stanowiły istotny obszar naszego badania. Z powyższych względów wycena rezerw na niewypłacone odszkodowania i świadczenia dla ubezpieczeń OC komunikacyjnych została przez nas uznana za kluczową sprawę badania.	istotnych różnic w stosunku do kalkulacji dokonanych przez Jednostkę; • w zakresie sporządzonych przez Jednostkę analiz historycznego wykorzystania rezerw IBNR: ○ ocenę metod przyjętych przy sporządzaniu tych analiz; ○ ocenę wyników tych analiz; ○ zastosowanie tych wyników do oceny metod i kluczowych założeń przyjętych przez Jednostkę w wycenie rezerw IBNR na dzień 31 grudnia 2017 r.; • ocenę racjonalności kluczowych założeń przyjętych przez Jednostkę do wyceny rezerw rentowych i rezerwy IBNR, w szczególności: ○ dla współczynników rozwoju szkód, ocenę sposobu ich ustalenia w oparciu o historyczne dane o szkodach wypłaconych i zgłoszonych; ○ dla stopy dyskontowej, porównanie przyjętego przez Jednostkę poziomu do wysokości historycznych stóp zwrotu z portfela lokat oraz dostępnych prognoz i danych rynkowych; ○ dla zmian wartości świadczeń rentowych (indeksacja świadczeń rentowych), ocenę wyników analiz historycznych zmian wartości świadczeń rentowych; ○ dla przyjętych tablic śmiertelności, porównanie z publicznie dostępnymi danymi statystycznymi dotyczącymi liczby zgonów w Polsce w poszczególnych przedziałach wiekowych; • ocenę wpływu zmian w opisanych powyżej kluczowych założeniach na zmianę wysokości rezerw rentowych i rezerw IBNR w badanym okresie; • analizy zmian w czasie wartości rezerw rentowych i rezerw IBNR.

Kluczowe sprawy badania	Nasze procedury
Wycena jednostek podporządkowanych	
Wartość księgową akcji/ udziałów w jednostkach podporządkowanych na dzień 31 grudnia 2017 r.: 15.980.453 tysięcy złotych i na dzień 31 grudnia 2016 r.: 9.173.109 tysięcy złotych	
Odniesienie do sprawozdania finansowego: Nota 12.2.2 wprowadzenia do sprawozdania finansowego „Udziały lub akcje w jednostkach podporządkowanych” na stronach 10-11, Nota 2.4 dodatkowych informacji i objaśnień „Lokaty w jednostkach podporządkowanych” na stronach 79-92.	
Na dzień 31 grudnia 2017 roku w sprawozdaniu finansowym Jednostki wykazano wartość akcji/ udziałów w jednostkach podporządkowanych w kwocie 15.980.453 tysięcy złotych. Dla wszystkich jednostek podporządkowanych, dla których, w ramach wyceny wg metody praw własności, ujęta jest wartość firmy wykonane zostały testy na utratę wartości.	Nasze procedury badania, przeprowadzone przy wsparciu ze strony naszych wewnętrznych specjalistów z zakresu wycen, obejmowały, między innymi:
Testy te polegały na porównaniu wartości bilansowej danej jednostki lub ośrodka wypracowującego środki pieniężne („OWŚP”) z jego wartością odzyskiwalną, szacowaną w oparciu o:	• ocenę przeprowadzonej przez Zarząd Jednostki identyfikacji przesłanek utraty wartości dla poszczególnych składników aktywów; • ocenę przeprowadzonej przez Zarząd Jednostki identyfikacji OWŚP, w tym do których przypisana została wartość firmy i na poziomie których został przeprowadzony test na utratę wartości dla poszczególnych składników aktywów;
• wartość użytkową tj. bieżącą, szacunkową wartość przyszłych przepływów pieniężnych, • wartość godziwą, dla OWŚP stanowiących jednostki notowane na aktywnym rynku.	• w odniesieniu do zastosowanych przez Zarząd Jednostki modeli wyceny wartości użytkowej: ○ ocenę czy modele wykorzystywane przez Jednostkę do szacowania wartości użytkowej poszczególnych OWŚP spełniają wymogi odpowiednich standardów sprawozdawczości finansowej; ○ analizę przedstawionych modeli kalkulacji wartości użytkowej poszczególnych OWŚP (pod kątem matematycznej poprawności oraz logicznej spójności) ○ ocenę racjonalności przyjętych stóp dyskontowych poprzez porównanie do funkcjonujących na rynków stóp wolnych od ryzyka, a także premii za ryzyko rynkowe i parametru beta dostosowanych do specyfiki działalności testowanego OWŚP; ○ ocenę prognozowanych wyników finansowych poszczególnych OWŚP poprzez odniesienie do historycznych
Oszacowanie wartości odzyskiwalnej jest procesem złożonym i wymaga od Zarządu Jednostki wypracowania profesjonalnych osądów oraz wykorzystania skomplikowanych i subiektywnych założeń. Stosunkowo niewielkie zmiany w kluczowych założeniach mogą mieć istotny wpływ na wycenę wartości odzyskiwalnej. Kluczowymi założeniami w procesie szacowania wartości odzyskiwalnej są: wartości przyszłych przepływów pieniężnych, stopy wzrostu w okresie rezydualnym, stopy dyskonta w tym stopy wolnej od ryzyka, premii za ryzyko rynkowe, parametru beta, a także ocena aktywności rynku, z którego czerpane są notowania dla ustalenia wartości godziwej.	
Z powyższych względów zagadnienie wyceny jednostek podporządkowanych	

Kluczowe sprawy badania	Nasze procedury
<i>zostało przez nas uznane za kluczową sprawę badania.</i>	<i>wyników oraz jakości budżetowania w okresach poprzednich;</i> ○ <i>porównanie rezydualnych stóp wzrostu po okresie prognoz do średnich stóp wzrostu osiągniętych w odpowiednim sektorze gospodarki i w odpowiednim kraju, a także do osiągniętych historycznie stóp wzrostu, w tym również w kontekście przyjętych stóp dyskonta;</i> • <i>dla OWŚP dla których wartość odzyskiwalna była ustalona w oparciu o wartość godziwą:</i> ○ <i>ocenę przeprowadzonej przez Zarząd Jednostki analizy aktywności rynków, z których pochodzą notowania dla ustalenia wartości godziwej;</i> ○ <i>uzgodnienie notowań giełdowych do wartości wykorzystanych przez Jednostkę wraz z analizą zasadności zastosowanych premii za kontrolę.</i>

Opinia

Naszym zdaniem, załączone sprawozdanie finansowe Powszechnego Zakładu Ubezpieczeń Spółki Akcyjnej:

- przedstawia rzetelny i jasny obraz sytuacji majątkowej i finansowej Jednostki na dzień 31 grudnia 2017 r., finansowych wyników działalności oraz przepływów pieniężnych za rok obrotowy zakończony tego dnia, zgodnie z ustawą o rachunkowości, wydanymi na jej podstawie przepisami wykonawczymi, a także przyjętymi zasadami (polityką) rachunkowości;
- zostało sporządzone, na podstawie prawidłowo prowadzonych, we wszystkich istotnych aspektach, ksiąg rachunkowych, oraz
- jest zgodne, we wszystkich istotnych aspektach, co do formy i treści z przepisami prawa i postanowieniami statutu Jednostki.

Sprawozdanie na temat innych wymogów prawa i regulacji

Opinia na temat sprawozdania z działalności

Nasza opinia o sprawozdaniu finansowym nie obejmuje sprawozdania Zarządu z działalności grupy kapitałowej Jednostki sporządzonego łącznie ze sprawozdaniem Zarządu z działalności Jednostki („sprawozdanie z działalności”).

Za sporządzenie sprawozdania z działalności zgodnie z przepisami ustawy o rachunkowości oraz innymi obowiązującymi przepisami prawa odpowiedzialny jest Zarząd Jednostki. Ponadto Zarząd Jednostki oraz członkowie Rady Nadzorczej są zobowiązani do zapewnienia, aby sprawozdanie z działalności spełniało wymagania przewidziane w ustawie o rachunkowości.

Naszym zadaniem było złożenie oświadczenia, czy w świetle naszej wiedzy o Jednostce i jej otoczeniu uzyskanej podczas badania sprawozdania finansowego stwierdziliśmy w sprawozdaniu z działalności istotne zniekształcenia oraz wskazanie, na czym polega każde istotne zniekształcenie.

Naszym zadaniem, zgodnie z wymogami ustawy o biegłych rewidentach, było także wyrażenie opinii, czy sprawozdanie z działalności zostało sporządzone zgodnie z mającymi zastosowanie przepisami prawa oraz, że jest ono zgodne z informacjami zawartymi w sprawozdaniu finansowym. Naszym zdaniem, sprawozdanie z działalności we wszystkich istotnych aspektach:

- zostało sporządzone zgodnie z mającymi zastosowanie przepisami prawa, oraz
- jest zgodne z informacjami zawartymi w sprawozdaniu finansowym.

Ponadto oświadczamy, iż w świetle wiedzy o Jednostce i jej otoczeniu uzyskanej podczas badania sprawozdania finansowego, nie stwierdziliśmy w sprawozdaniu z działalności istotnych zniekształceń.

Opinia na temat oświadczenia o stosowaniu ładu korporacyjnego

Zarząd Jednostki oraz członkowie Rady Nadzorczej są odpowiedzialni za sporządzenie oświadczenia o stosowaniu ładu korporacyjnego zgodnie z przepisami prawa.

W związku z przeprowadzonym badaniem sprawozdania finansowego, naszym zadaniem, zgodnie z wymogami ustawy o biegłych rewidentach, było wyrażenie opinii, czy emitent zobowiązany do złożenia oświadczenia o stosowaniu ładu korporacyjnego, stanowiącego wyodrębnioną część sprawozdania z działalności, zawarł w tym oświadczeniu informacje wymagane przepisami prawa lub regulaminami oraz w odniesieniu do określonych informacji wskazanych w tych przepisach lub regulaminach stwierdzenie, czy są one zgodne z mającymi zastosowanie przepisami prawa oraz informacjami zawartymi w sprawozdaniu finansowym.

Naszym zdaniem, w oświadczeniu o stosowaniu ładu korporacyjnego, Jednostka zawarła informacje określone w paragrafie 91 ust. 5 punkt 4 lit. a, b, g, j, k oraz lit. l rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 19 lutego 2009 r. w sprawie informacji bieżących i okresowych przekazywanych przez emitentów papierów wartościowych oraz warunków uznawania za równoważne informacji wymaganych przepisami prawa państwa niebędącego państwem członkowskim (Dz. U. z 2014 r. poz. 133 z późniejszymi zmianami) („rozporządzenie”). Ponadto stwierdzamy, że informacje określone w paragrafie 91 ust. 5 punkt 4 lit. c-f, h oraz lit. i rozporządzenia zawarte w oświadczeniu o stosowaniu ładu korporacyjnego, we wszystkich istotnych aspektach:

- zostały sporządzone zgodnie z mającymi zastosowanie przepisami prawa, oraz
- są zgodne z informacjami zawartymi w sprawozdaniu finansowym.

Informacja o sporządzeniu oświadczenia na temat informacji niefinansowych

Zgodnie z wymogami ustawy o biegłych rewidentach informujemy, że Jednostka sporządziła odrębne sprawozdanie na temat informacji niefinansowych, o którym mowa w art. 49b ust. 9 ustawy o rachunkowości, łącznie z odrębnym sprawozdaniem z na temat informacji niefinansowych grupy kapitałowej, w której Jednostka jest jednostką dominującą.

Nie wykonaliśmy żadnych prac atestacyjnych dotyczących odrębnego sprawozdania na temat informacji niefinansowych Jednostki i nie wyrażamy jakiegokolwiek zapewnienia na jego temat.

Niezależność i wybór firmy audytorskiej

Nasza opinia z badania sprawozdania finansowego jest spójna z naszym sprawozdaniem dodatkowym dla Komitetu Audytu.

W trakcie przeprowadzania badania kluczowy biegły rewident i firma audytorska pozostawali niezależni od Jednostki zgodnie z przepisami ustawy o biegłych rewidentach, rozporządzenia UE oraz „Kodeksem Etyki Zawodowych Księgowych Międzynarodowej Federacji Księgowych (IFAC)” przyjętym uchwałami Krajowej Rady Biegłych Rewidentów.

Zgodnie z naszą najlepszą wiedzą i przekonaniem oświadczamy, że nie były świadczone zabronione usługi niebędące badaniem, o których mowa w art. 5 ust. 1 akapit drugi rozporządzenia UE oraz art. 136 ustawy o biegłych rewidentach, z uwzględnieniem przepisów przejściowych, określonych w art. 285, ustawy o biegłych rewidentach.

Badanie sprawozdania finansowego przeprowadzono na podstawie uchwały Rady Nadzorczej z dnia 18 lutego 2014 r.

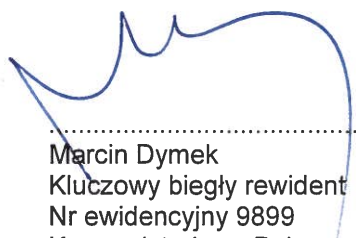
Całkowity nieprzerwany okres trwania naszego zaangażowania w badanie sprawozdań finansowych Jednostki wynosi 4 lata począwszy od roku obrotowego zakończonego dnia 31 grudnia 2014 r.

Informacja na temat rezerw techniczno-ubezpieczeniowych dla celów rachunkowości wymagana ustawą o biegłych rewidentach

Nasze badanie sprawozdania finansowego Jednostki obejmowało procedury badania, których celem było rozpoznanie przypadków naruszenia przez Jednostkę obowiązujących regulacji ostrożnościowych określonych w art. 277 ustawy o działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej, w szczególności czy Jednostka utworzyła na dzień 31 grudnia 2017 r. rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe dla celów rachunkowości w wysokości zapewniającej pełne wywiązywanie się z bieżących i przyszłych zobowiązań wynikających z zawartych umów ubezpieczenia lub umów reasekuracji. Celem naszego badania sprawozdania finansowego Jednostki nie było wyrażenie opinii na temat przestrzegania przez Jednostkę powyższych regulacji ostrożnościowych. Za zapewnienie zgodności działalności Jednostki z prawem i wskazanymi powyżej regulacjami ostrożnościowymi, w tym określającymi sposób ustalenia rezerw techniczno-ubezpieczeniowych dla celów rachunkowości odpowiada Zarząd Jednostki.

W oparciu o przeprowadzone badanie, informujemy, że nie zidentyfikowaliśmy przypadków naruszenia obowiązujących Jednostkę wskazanych powyżej regulacji ostrożnościowych, w szczególności w zakresie utworzenia rezerw techniczno-ubezpieczeniowych dla celów rachunkowości na dzień 31 grudnia 2017 r. w wysokości zapewniającej pełne wywiązywanie się z bieżących i przyszłych zobowiązań wynikających z zawartych umów ubezpieczenia lub umów reasekuracji, które mogłyby mieć istotny wpływ na sprawozdanie finansowe Jednostki.

W imieniu firmy audytorskiej
KPMG Audyt Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością sp.k.
Nr ewidencyjny 3546
ul. Inflancka 4A
00-189 Warszawa

.....
Marcin Dymek
Kluczowy biegły rewident
Nr ewidencyjny 9899
Komandytariusz, Pełnomocnik

.....
Stacy Ligas
Członek Zarządu KPMG Audyt Sp. z o.o.,
Komplementariusza KPMG Audyt Spółka
z ograniczoną odpowiedzialnością Sp.k.

Warszawa, dnia 14 marca 2018 r.